

KLÁRA SMOLÍKOVÁ • VOJTĚCH ŠEDA

Pozor, v knihovně je kocour!

Mladá fronta

Od knihy na velkomoravském opasku
ke knihovnám na každém rohu

Pozor, v knihovně je kocour!

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

MLADÁ FRONTA

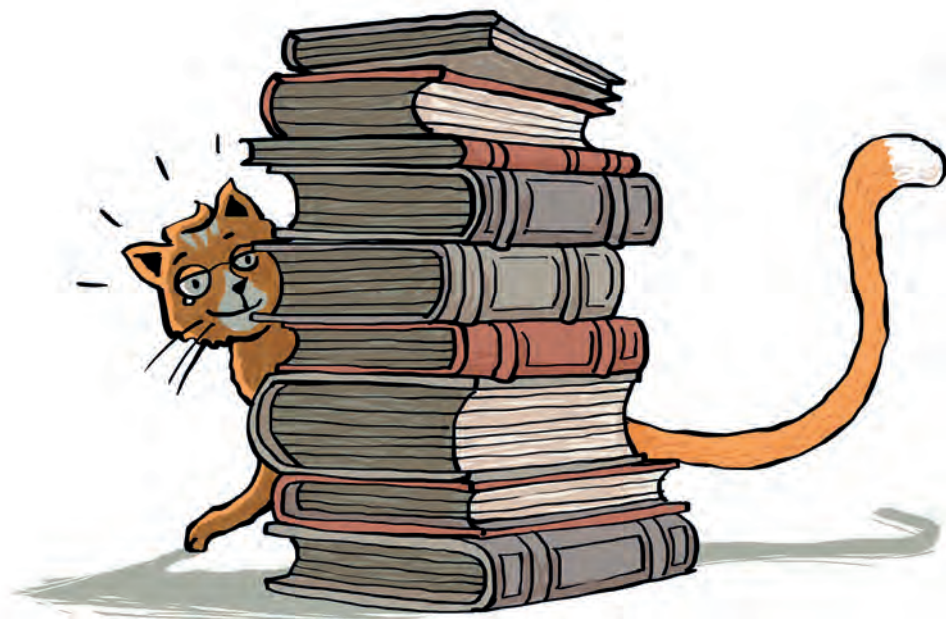
Klára Smolíková

Pozor, v knihovně je kocour! – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

**Ilustroval
VOJTĚCH ŠEDA**

KLÁRA SMOLÍKOVÁ

Pozor, v knihovně je kocour!

Od knihy na velkomoravském opasku
ke knihovnám na každém rohu

Mladá fronta

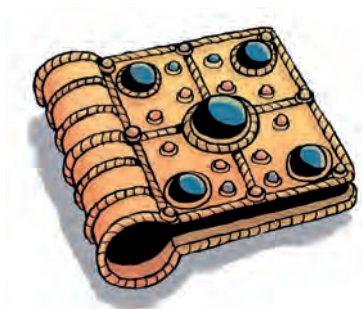

Text © Klára Smolíková, 2019

Illustrations © Vojtěch Šeda, 2019

ISBN 978-80-2044910-8 tištěná kniha

ISBN 978-80-204-5485-0 PDF

Kniha o knihovnách by se neobešla bez pomoci knihovníků a znalců knihoven. Za konzultaci komiksu Strahovská knihovna děkuji Janu Pařezovi, komiks Vyšebrodská knihovna zkontrolovala Lucie O. Špalková a ke komiksu Rožmberská knihovna mi poskytl cennou zpětnou vazbu Richard Vlasák. Komiks Knihovna v Klementinu laskavě zkontroloval Roman Giebisch a ke komiksu Knihovna Národního muzea se vyjádřil a nápady přispěl Martin Sekera. Lence Hanzlíkové vděčím za pomoc s komiksem Městská knihovna v Praze, Kamilovi Fajmonovi, Brianě Čechové a Bohdanovi Roule za vyjádření ke komiksu Macanova knihovna a Pavlína Lišovská a Jana Šubrová věnovaly svůj čas komiksu Mahenova knihovna v Brně.

Klára Smolíková

Výstup na vrchol kuchyňské linky

„Koniáši, mám tu knihu!“ volal David z předsíně. Chlapec udýchaně dosedl na botník. Kapala z něj voda jako z hastrmana. V botách mu čvachtalo, nohavice měl promáčené a na stehnech se mu rozpíjely tmavé skvrny, jak voda prosakovala džínovinou. Než se zul, vytvořila se na podlaze loužička.

„Koniáši,“ opakoval David, ale zrzavý kocour se neukázal. Bubnování deště na okenní parapety ho přinutilo k ústupu. Zřejmě se zapasoval do knihovny a teď se tváří jako zapomenutá prachovka.

„Tady přece neprší,“ domlouval kluk neviditelnému kočičákovi a vytřepával si vodu z vlasů. „Teda jenom trošku,“ dodal omluvně a vydal se do kuchyně. Mokrý ponožky se mu lepily k linu a pak se od něj s mlasknutím odlepovaly. Na podlaze za ním zůstávaly mokré stopy a neomylně mířily k zapovězené skrýši. Davidovi se nechtělo přistavovat si

ke kuchyňské lince židli, a tak odložil knihu na stůl a ke skříňce se sladkostmi se vyšplhal.

„Mňau,“ ozvalo se ode dveří vyčítavě a do kuchyně nakoukl Koniáš.

„Nazdárek,“ zamával na něj z mlžných výšek kuchyňského pohoří kluk v pruhovaném triku. Nato krátce zatřásl papírovou krabicí, aby se ujistil, že je v ní dost kakaových sušenek. „Horolezci dosáhli vrcholového hřebene. A po sestupu budou muset doplnit kalorie,“ oznámil vítězně. „Zapsal bych to do vrcholové knihy, ale žádná tu není. Příště to napravíme, Koniáši.“

Kocour pokýval hlavou a posadil se na práh. Huňatý ocas si obtočil kolem tlapek.

Cestou dolů vzal David ještě kapsičku s kočičím žrádlem. Nechtělo se mu hledat nůžky, a tak zuby přidržel růžek a prudce trhnul. „Blééé,“ zakřenil se, protože hnědává náplň se drala ven a chutnala odporně. Než vymačkal obsah sáčku do kočičí misky, vypláchl si pusou vodou z kohoutku.

„Až dojíš, najdeš mě v doupeti,“ oznámil ještě kocourovi. Pak popadl knihu a sušenky a zmizel jako pára nad hrncem.

VRCHOLOVÁ KNIHA

Na vrcholcích skal, horských hřebenů či pahorků bývá umístěna vodotěsná schránka s knihou či sešitem. Každý, kdo se na místo dostane, do ní může zapsat své jméno, datum výstupu, případně nějakou poznámku.

KAPITOLA 2

Čtení stop

David byl na své čtenářské doupě pyšný. Na zemi za pelestí postele si rozložil polštáře, které ze strany ještě maskoval psací stůl. Sešora kout zakryl velkým deštníkem, který ode dveří vypadal, jako by se u okna jen sušil.

Bylo deštivé páteční odpoledne a chlapec se těšil, jak si bude celý víkend nerušeně číst.

„Davide,“ hlas mamky se ozval přímo nad deštníkovým baldachýnem. „Odlož knížku a vylez ven!“

„Já si nečtu,“ zaprotestoval a hned si uvědomil, že se nechal nachytat. „A ani tady nejsem.“

„Jsi,“ trvala na svém. „A máš tu práci.“

Neochotně se ukázal. Podle oblečení se máma před chvílí vrátila z práce. Šedý kostýmek si ještě nepřevlékla, ale kocour se jí přesto dokázal vnutit do náruče. Ještěže dokoupili nové odchlupovací válečky.

„Jakou práci?“ rozhlížel se nechápavě po pokoji, který se mu jevil celkem ucházející. Žádné hromady špinavého prádla, učení se drželo spořádaně v blízkosti pracovního stolu a knihy byly povětšinou uložené v knihovně.

„Utřít podlahu a poklidit kuchyňskou linku.“

„Proč já? Vždyť jsem u sebe v pokoji. To musel být Koniáš!“

„Kocour dílo zkázy pouze dokonal,“ obrátila se k odchodu mamka, „když všechno roztřápal. Bláto v předsíni, špáty po celém bytě, rozsypané drobečky v kuchyni a odhozený obal od kočičího žrádla jsou evidentně tvoje dílo. Čist stopy umím. Nezapomeň, že jsem vyrostla na indiánkách.“

INDIÁNSKÉ ZPRÁVY BEZ PÍSMO

Indiáni, původní obyvatelé amerického kontinentu, ovládali nejrůznější způsoby, jak uchovat sdělení a lépe si ho zapamatovat.

→ **TOTEMY** vytvářeli Haidové. Do kmenu stromů vyřezali reliéf a pak jej nabarvili. Na totem zaznamenávali příběh rodu či jednotlivce a „četli jej“ odzdoła nahoru.

Korálkové pásy ↓ **WAMPUM** používali Irokézové. Na provázky navlékali mušličky, někdy je i barvili. Žlutá barva znamenala radost, bílá mír či smutek, fialová moudrost. Pásy uchovávaly důležité události a příběhy.

↓ Uzlové písmo **KIPU** vymysleli Inkové. Na základní šňůru vázali různobarevné tenčí šňůrky. Pokud se takto zaznamenávaly počty, barva hlavního provázku šňůry určovala, co se počítá.

KAPITOLA 3

Muž s kočkou

David se neochotně pustil do boje s nepořádkem. Když má člověk rozečtenou knihu, odtrhnout se od ní nevýslovně bolí. Chlapec zametal podlahu a v hlavě mu vířily divoké obrazy zamračeného muže s kočkou. Jako by seděl u nich v kuchyni a přísným pohledem sledoval, zda je úklid prováděn s náležitým nasazením a dostatečnou pečlivostí.

„Přidej, kluku,“ promluvil cizinec s těžkým přízvukem a temné kruhy, které mu lemovaly pichlavé oči, ještě potemněly.

David horlivě přikývl, zrychlil, ale snažil se držet si postavu v černém obleku stále v zorném poli. Jurij Knorozov! Tak dlouho pátral po knize, která by mu osud tohoto Rusa přiblížila. Na internetu našel pár kusých informací, jenže on se chtěl dozvědět víc, znát celý příběh.

Přišel Koniáš a důvěrně se otřel muži o nohavici. Knorozovovi na okamžik zmizelo z obličeje napětí a kocoura si posadil do klína, aby ho mohl drbat. Pak znovu ztuhl a koutky úzkých rtů se mu stočily dolů. David si pomyslel, že nebude snadné nosit v hlavě takovou postavu. Když o někom četl, stávalo se mu, že s tím člověkem mluvil, potkával ho, sdílel s ním jeden prostor. Nebylo to jen tak, že on čtenář, vstoupil do světa literárního hrdiny, fungovalo to i obráceně. Jenže tenhle profesor vypadal jako

nepřístupný šachový hráč a David o něm zatím věděl zoufale málo.

Knorozov se narodil ve stejném roce, ve kterém byl založen Sovětský svaz. Až na sklonku života se dočkal rozpadu impéria, které nepřálo mimořádným lidem a dusilo jejich svobodného ducha. A tak se stalo, že nesmírně bystrý Knorozov rozluštil mayské písmo, aniž se mohl na poloostrov Yukatán, kde se kdysi Mayská říše rozkládala, podívat. Povedlo se mu to jen s pomocí opisů mayských kodexů z berlínské knihovny, které ruská armáda na konci 2. světové války přivezla do Moskvy.

David naposledy vyždímal mop a opláchl si ruce. Konečně se může vrátit ke čtení! Čekalo ho ale nepříjemné překvapení. Kniha vypadlá z vazby ležela pod stolem, na který ji odložil. Kolem poletovalo pár uvolněných stránek.

Koniáš! Proto se tak v kuchyni lísal!

JURIJ KNOROV (1922–1999)

Ruský jazykovědec rozluštil mayské písmo, přestože měl k ruce pouze opisy tří původních kodexů. Mayové psali na listy z kůry fíkovníku pokryté sádrou, které pak skládali jako leporela. Knorozov mohl výsledky své práce v zahraničí představit pouze v roce 1956 na konferenci v Kodani. Pak až do roku 1990 nemohl opustit Sovětský svaz. Nevěděl o pozváních, která mu posílali z celého světa. Bádal dál a za spoluautora svých odborných knih označoval svou kočku jménem Asya. Až téměř ve svých sedmdesáti letech poprvé navštívil místa, kde se Mayská říše rozkládala. Vděční Mexičané mu udělili Řád aztéckého orla a postavili pomník, který Knorozova zachycuje s jeho oblíbenou kočkou.

